

Podsumowanie konkluzji współprzewodniczących

W dniach 23 i 24 września 2019 r. w Brukseli odbyło się piąte spotkanie Grupy ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej Europolu (GWKP) zorganizowane wspólnie przez Parlament Europejski (PE) i parlament prezydencji fińskiej. Spotkaniu współprzewodniczyli Juan Fernando LOPEZ AGUILAR, przewodniczący Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Parlamentu Europejskiego (LIBE) oraz Mari-Leena TALVITIE, szefowa delegacji fińskiego parlamentu do GWKP.

W spotkaniu GWKP uczestniczyło 64 parlamentarzystów krajowych reprezentujących 36 parlamentów/izb i 26 państw członkowskich. Parlament Europejski jest reprezentowany w GWKP przez 16 członków lub zastępców członków.

Podczas spotkania poruszono szereg konkretnych kwestii wynikających bezpośrednio z art. 51 rozporządzenia (UE) 2016/794 (rozporządzenie w sprawie Europolu), jak również związanych z priorytetem tematycznym dotyczącym priorytetów Europolu w obszarze zarządzania informacją w 2019 r. Przemówienie programowe wygłosiła Maria OHISALO, minister spraw wewnętrznych Finlandii. Sir Julian KING, komisarz ds. Unii Bezpieczeństwa, został zaproszony do wygłoszenia przemówienia podczas przyjęcia, które Parlament Europejski zorganizował w Domu Historii Europejskiej w dniu 23 września, w godzinach wieczornych.

23 września 2019 r.

Przyjęcie porządku obrad i uwagi wstępne

Podczas otwarcia piątego spotkania GWKP współprzewodniczący podkreślili, że Grupa ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej stanowi wyjątkową formę nadzoru parlamentarnego nad agencją UE. Została powołana przez Parlament Europejski wraz z parlamentami narodowymi na mocy art. 88 TFUE i art. 51 rozporządzenia w sprawie Europolu.

Współprzewodniczący poinformowali członków GWKP o spotkaniu przygotowawczym trojki prezydencji (zgodnie z art. 3.2 Regulaminu GWKP w skład trojki prezydencji GWKP wchodzi szefowie delegacji parlamentów reprezentujących obecną, poprzednią i następną prezydencję oraz delegacji Parlamentu Europejskiego), które odbyło się w dniu 23 września 2019 r. i miało na celu przygotowanie się do spotkania GWKP. Na spotkaniu trojki omówiono następujące kwestie: przedstawicielstwo Danii w GWKP, przedstawicielstwo GWKP na posiedzeniach zarządu Europolu, przegląd Regulaminu GWKP, pytania pisemne i ustne oraz pisemne uwagi. Pozytywnie rozpatrzono wniosek delegacji niemieckiej o uczestnictwo w części posiedzenia w roli obserwatora, w tym w części poświęconej przysłej niemieckiej prezydencji. Współprzewodniczący poinformowali uczestników, iż udzielili zgody na takie uczestnictwo w drodze wyjątku, a wszelkie podobne wnioski będą nadal rozpatrywane indywidualnie.

W kwestii przedstawicielstwa Danii w GWKP wszyscy członkowie trojki zgodzili się ze stanowiskiem grupy roboczej ds. uczestnictwa Danii w GWKP oraz z wynikającymi z niego zmianami w Regulaminie GWKP dotyczącymi członkostwa duńskiego parlamentu w GWKP, które współprzewodniczący przedłożyli w przewidzianym na to terminie. Delegaci zostali poinformowani, że przyjęcie tych zmian w drodze konsensusu pociągnie za sobą zmianę Regulaminu i zastosowanie tych zmian ze skutkiem natychmiastowym.

Współprzewodniczący poinformowali, że przed posiedzeniem GWKP otrzymali pytanie pisemne od posła do Parlamentu Europejskiego, pana BILCIKA. Europol udzielił odpowiedzi na to pytanie przed spotkaniem GWKP. Termin na zadawanie pytań został wyznaczony z odpowiednim wyprzedzeniem w stosunku do daty spotkania, dzięki czemu Europol miał sześć tygodni na udzielenie odpowiedzi i przekazanie ich przed spotkaniem.

Sprawozdanie dotyczące działalności Europolu w okresie od marca do września 2019 r. oraz projekt programu wieloletniego Europolu na lata 2020–2022

Dyrektor wykonawczy Europolu, pani DE BOLLE, przedstawiła prezentację na temat działalności Europolu w okresie od marca 2019 r. do września 2019 r. oraz głównych wyzwań, z którymi agencja będzie musiała się zmierzyć w przyszłości, w tym kwestii dotyczących zasobów i perspektyw budżetowych. Pani DE BOLLE udzieliła wyjaśnień na temat projektu programu wieloletniego Europolu na lata 2020–2022 i odniosła się do pisemnych uwag na temat tego dokumentu przedłożonych przez delegacje Bundestagu i parlamentu Cypru.

Pani DE BOLLE wyjaśniła, że podstawę programu wieloletniego stanowi strategia Europolu 2020+. Następnie omówiła główne priorytety w ramach tej strategii: Europol jako centrum informacji kryminalnej UE zapewniające sprawne wsparcie operacyjne (skupiające się na priorytetowych dochodzeniach dotyczących celów o dużym znaczeniu – najbardziej wyrafinowanych i niebezpiecznych przestępców – oraz wspieraniu tych dochodzeń poprzez powoływanie multidyscyplinarnych zespołów), jako platforma dla europejskich rozwiązań w zakresie działań policyjnych, będąca pionierem innowacji i badań w dziedzinie egzekwowania prawa. W 2019 r. Europol pracował nad dostosowaniem kwestii organizacyjnych w celu stworzenia synergii i skoncentrowania zasobów na obszarach priorytetowych. Konkretnie działania obejmowały powołanie grupy zadaniowej ds. analizy, grupy zadaniowej ds. nowego Centrum zwalczania Przystępczości Finansowej i Gospodarczej, które zostanie utworzone w 2020 r., projekt innowacyjny (który ma się koncentrować na mapowaniu krajobrazu innowacji w zakresie egzekwowania prawa na szczeblu UE i opracowywaniu strategii innowacyjnej) oraz powołanie Rady Programowej ds. Zarządzania Informacją. Jednocześnie Europol wzmocni również swoje trzy działające już centra operacyjne – centrum ds. walki z cyberprzestępczością, centrum ds. walki z terroryzmem oraz centrum zwalczania poważnej i zorganizowanej przestępczości.

Dyrektor wykonawcza podkreśliła, że aby zrealizować te priorytety, Europol potrzebuje zrównoważonego budżetu, w tym wystarczającego budżetu na realizowanie długoterminowych inwestycji przy prowadzeniu bieżących działań operacyjnych, a ogólnym kierunkiem działania agencji powinien być rozwój. Wyraziła obawę, że obecnie proponowane wieloletnie ramy finansowe wprowadzają poważne cięcia w budżecie Europolu, przy czym na 2021 r. przewiduje się dokonanie cięć na poziomie ponad 10% obecnego budżetu.

Na zakończenie swojego wystąpienia pani DE BOLLE przedstawiła aktualne informacje na temat działań operacyjnych Europolu w obszarze cyberprzestępczości, struktury zorganizowanych grup przestępczych, prania pieniędzy i pornografii dziecięcej. Przedstawiając swoje wnioski wspomniała, że po pierwsze, poważna i zorganizowana przestępczość stanowi realne zagrożenie dla UE, ponieważ wzrost przemocy jest związany ze starciami między grupami przestępczymi; po drugie, w odniesieniu do niedawnego wzrostu liczby migrantów przybywających na granice UE, taka sytuacja prowadzi zazwyczaj do nasilenia

przemytu migrantów, zwłaszcza w przypadku ułatwionych przepływów wtórnych w UE, i do związanych z tym zjawiskiem przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów; i po trzecie, kolejny problem stanowi niewłaściwe wykorzystywanie mediów społecznościowych przez organizacje terrorystyczne, a także zorganizowane grupy przestępcze.

Głos zabrali delegaci do GWKP z Parlamentu Europejskiego, Bundestagu, Izby Reprezentantów Cypru, parlamentu Grecji, parlamentu Szwecji, Izby Reprezentantów Irlandii, parlamentu Estonii, Senatu Irlandii oraz parlamentu Finlandii. Ich pytania dotyczyły budżetu Europolu, przemytu migrantów i współpracy z Frontexem, strategii zewnętrznej Europolu i współpracy z państwami trzecimi, w tym krajami Bałkanów Zachodnich i Turcją, przygotowania Europolu do brexitu, uzupełniania baz danych Europolu i ograniczeń w zakresie ochrony danych, równowagi płci w odniesieniu do pracowników wyższego szczebla Europolu oraz zwalczania różnych form przestępczości.

W swoich odpowiedziach dyrektor wykonawcza powtórzyła, że budżet zaproponowany przez Komisję na 2020 r. nie spełnia oczekiwań Europolu – agencji przyznano o 33 mln euro i o 52 pracowników mniej niż wskazano w propozycji zarządu; w imieniu agencji podziękowała także parlamentarzystom za ich wsparcie. Jeżeli budżet będzie niższy niż ten zaproponowany przez zarząd, Europol będzie musiał ponownie określić działania priorytetowe opisane w dokumencie programowym i strategii Europolu 2020+, tak aby nadal móc koncentrować się na celach o dużym znaczeniu.

Jeśli chodzi o zaproszonych funkcjonariuszy Europolu, dyrektor podkreśliła, że Europol nie może podejmować działań wykonawczych. Europol może jedynie przyjmować informacje od państw członkowskich i przetwarzać dane zgodnie z ich instrukcjami. Europol nie staje się właścicielem tych informacji. W związku z tym, że różne państwa członkowskie mają różne perspektywy w kwestii ochrony danych osobowych, Europol wyraża gotowość do udziału w debacie na temat ochrony danych osobowych. Koordynację i współpracę z Frontexem w tej dziedzinie można ocenić jako bardzo dobrą.

Niezwykle ważna jest współpraca z państwami trzecimi. Dyrektor wspomniała o kilku krajach, które podpisały już umowy operacyjne z Europolem, w tym kraje Bałkanów Zachodnich. Porozumienie z Turcją jest obecnie przedmiotem negocjacji z Komisją. W sprawie brexitu zarządowi Europolu przedstawiono kilka scenariuszy.

Sprawozdanie zarządu Europolu dotyczące działalności w okresie od marca do września 2019 r. ze szczególnym uwzględnieniem funkcji wymienionych w art. 11 rozporządzenia w sprawie Europolu (rozporządzenie (UE) 2016/794);

Andrei LINTA, przewodniczący zarządu Europolu, przedstawił obszerny przegląd działalności zarządu w okresie od marca do września 2019 r. Wyjaśnił, że zarząd jest głównym organem zarządzającym Europolu, który wyznacza kierunki działań agencji i nadzoruje jej pracę. Wspomniał o kilku przepisach dotyczących Europolu przyjętych przez zarząd, np. o prawach i obowiązkach oficerów łącznikowych lub strategii w zakresie zwalczania nadużyć finansowych.

Następne spotkanie zaplanowano na 4 października. Mimo że w rozporządzeniu w sprawie Europolu zawarto wymóg tylko dwóch posiedzeń zarządu w ciągu roku, zarząd zbiera się regularnie cztery razy w roku. Dwie grupy robocze – ds. korporacyjnych i ds. zarządzania informacją – spotykają się regularnie w celu przygotowania dyskusji zarządu na temat spraw wchodzących w zakres ich działań. Zarządowi doradzają również szefowie jednostek krajowych Europolu i innych organów. GWKP jest dla zarządu naturalnym i kluczowym partnerem. Przewodniczący podziękował pani FLOREA za jej wkład w dyskusje zarządu. Zarząd przyjął roczne sprawozdanie dotyczące działalności za rok 2018 oraz pewne zmiany organizacyjne w odniesieniu do priorytetów w strategii Europolu 2020+. Wszystkie podsumowania posiedzeń zarządu są publikowane na stronie internetowej Europolu, bez uszczerbku dla możliwości odbywania w przyszłości posiedzeń, do których dostęp będzie ograniczony.

Oana Consuela FLOREA, szefowa delegacji parlamentu rumuńskiego do GWKP, przedstawiła sprawozdanie ze 111. posiedzenia zarządu Europolu, w którym uczestniczyła jako była współprzewodnicząca GWKP, w dniach 23–24 maja 2019 r. w Bukareszcie w Rumunii.

Pani FLOREA podkreśliła, że jej głównym celem jako współprzewodniczącej uczestniczącej w posiedzeniach zarządu Europolu było stworzenie silnych powiązań między Europolem a GWKP. Odebrała szereg owocnych dyskusji z dyrektorem wykonawczym Europolu, przewodniczącym, członkami zarządu, a także z przedstawicielem Komisji Europejskiej. Szczególną uwagę przykładała do podstawowych instrumentów umożliwiających GWKP sprawowanie swoich funkcji – pytania ustne i pisemne – oraz potencjału do lepszego wykorzystania tych narzędzi. Jak przekazała, na majowym posiedzeniu pani DE BOLLE przedstawiła przegląd celów realizowanych w ramach nowej strategii zewnętrznej Europolu – dokumentu, który jest obecnie przedmiotem dalszych rozważań i zostanie ukończony w przyszłym roku. Ostatnia część posiedzenia zarządu poświęcona była szczegółowym dyskusjom na temat perspektywy budżetowej Europolu na nadchodzące lata oraz jej długoterminowych skutków dla działalności agencji. Program prac na rok 2018 pokazał, że przyszłe ograniczenia budżetowe doprowadziły do usunięcia ważnych projektów i działań Europolu z listy priorytetów. Lista tych działań i projektów wzbudziła głębokie zaniepokojenie wśród członków zarządu. Pani FLOREA stwierdziła, że podczas posiedzenia zarządu poruszono ważne aspekty przyszłej działalności i organizacji Europolu oraz że debata powinna dalej toczyć się na forum GWKP, aby sprostać obecnym wyzwaniom.

Regulamin GWKP – część pierwsza

Punkt spotkania dotyczący Regulaminu omówiono podczas dwóch odrębnych debat, które odbyły się w poniedziałek i wtorek. W pierwszej części współprzewodniczący przedstawili aktualny stan prac nad Regulaminem GWKP. Podkreślili, że zgodnie z art. 6.2 Regulaminu i zaleceniami Konferencji Przewodniczących Parlamentów UE GWKP miała dokonać przeglądu swojego Regulaminu dwa lata po posiedzeniu inauguracyjnym. Współprzewodniczący poinformowali delegatów, że 13 delegacji przedłożyło poprawki w terminie wyznaczonym w Bukareszcie w dniu 4 września 2019 r., a także zaznaczyli, że współprzewodniczący przedłożyli szereg poprawek w imieniu grupy roboczej ds. uczestnictwa Danii w GWKP. Delegacje przedstawiły również kilka uwag pisemnych.

Współprzewodniczący zaproponowali, by w pierwszej kolejności zająć się poprawkami w kwestii Danii, a następnie zwrócili się do delegacji o przyjęcie zestawu poprawek, które umożliwiłyby Danii przejście z obecnego statusu obserwatora do statusu członka z ograniczonymi uprawnieniami. Delegacja duńska opowiedziała się za kompromisem i podziękowała wszystkim uczestnikom grupy roboczej za podjęte wysiłki i ich rezultaty. Proponowane poprawki wraz z protokołem zostały przyjęte w drodze konsensusu.

Przewodniczący ogłosili, że zmiany w Regulaminie weszły w życie w trybie natychmiastowym, ponieważ dokonano ich w ramach przeglądu Regulaminu, i z zadowoleniem przyjęli delegację duńską jako członka z ograniczonymi uprawnieniami.

Następnie współprzewodniczący kontynuowali wymianę poglądów na temat otrzymanych poprawek i pisemnych uwag. Następujące delegacje zabrały głos w celu przedstawienia przedłożonych poprawek: delegacja Stanów Generalnych Królestwa Niderlandów, delegacje niemieckiego Bundestagu i Bundesratu, czeskiej Izby Deputowanych, delegacja parlamentu Rumunii (w odniesieniu do wspólnej poprawki przedłożonej przez delegacje niemieckiego Bundestagu i Bundesratu, parlamentu Rumunii i parlamentu Chorwacji), delegacja Zgromadzenia Republiki Portugalii, delegacja Izby Reprezentantów Cypru, delegacja parlamentu Szwecji i delegacja Parlamentu Europejskiego. Delegacje węgierskiego Zgromadzenia Narodowego, czeskiego Senatu oraz parlamentu irlandzkiego (*Oireachtas of Ireland*) poproszono o przedstawienie pisemnych uwag. Współprzewodniczący udzielili następnie głosu innym delegacjom. Głos zabrali przedstawiciele Sejmu RP, niemieckiego Bundestagu, parlamentu Estonii, parlamentu greckiego i

parlamentu Republiki Litewskiej.

Sprawozdania Europejskiego Inspektora Ochrony Danych i rady współpracy Europolu

Przed przejściem do tego punktu obrad współprzewodniczący LOPEZ AGUILAR zwrócił się do uczestników GWKP o oddanie hołdu zmarłemu w lecie 2019 r. Giovanniemu BUTTARELLEMU. Przez ostatnie pięć lat BUTTARELLI sprawował urząd Europejskiego Inspektora Ochrony Danych, a wcześniej zajmował stanowisko zastępcy inspektora. Uczestnicy uczcili pamięć pana BUTTARELLEGO minutą ciszy.

Wojciech WIEWIÓROWSKI, zastępca Europejskiego Inspektora Ochrony Danych, przedstawił sprawozdanie na temat współpracy między EIOD a Europolem w ciągu ostatnich sześciu miesięcy. Przypomniał, że EIOD odpowiada za nadzorowanie instytucji UE w kwestiach związanych z przetwarzaniem danych, w tym do celów egzekwowania prawa. W dniu 1 maja 2017 r. EIOD przejął odpowiedzialność za nadzór nad przetwarzaniem danych osobowych na potrzeby działalności operacyjnej Europolu. Od tego czasu EIOD rozwija bezpieczny i skuteczny system nadzoru dzięki stałej współpracy z Europolem i ścisłemu monitorowaniu działalności operacyjnej agencji. Pan WIEWIÓROWSKI przedstawił zakres obowiązków EIOD, krajowych organów ochrony danych i Europejskiej Rady Współpracy. Określił rolę EIOD jako organu nadzorującego prace Europolu, podkreślił ostatnie działania w tym zakresie, wskazując między innymi na wymianę danych osobowych z państwami trzecimi, w których nie obowiązuje odpowiedni poziom ochrony danych i z którymi nie zawarto umów operacyjnych dotyczących wymiany danych osobowych. Odniósł się również do kwestii dotyczących FIU (jednostek analityki finansowej), do których kompetencji należy ustalanie powiązań między podejrzanymi transakcjami finansowymi a leżącą u ich podstaw działalnością przestępczą w celu zapobiegania praniu pieniędzy i zwalczania tego procederu. Odniósł się do opinii EIOD (z 2018 r.) w sprawie włączenia sieci FIU.NET do aplikacji sieci bezpiecznej wymiany informacji (SIENA) i wskazał na problem zgodności. W rozporządzeniu w sprawie Europolu nie przewidziano możliwości wymiany danych osobowych za pośrednictwem sieci FIU w odniesieniu do osób, które nie są „osobami podezranymi”. Stwarza to problemy, ponieważ zarówno w rozporządzeniu w sprawie Europolu, jak i na szczeblu europejskim nie określono, kiedy dana osoba zostaje uznana za „osobę podejrzaną”. Rozporządzenie w sprawie Europolu odnosi się w tej kwestii do prawa krajowego. EIOD zdecydował się skierować sprawę do rady współpracy Europolu, ponieważ interpretacja ta leży w gestii każdego krajowego organu nadzorczego. Co więcej, WIEWIÓROWSKI poinformował, że od maja 2017 r. do EIOD wpłynęły jedynie dwie dopuszczalne skargi od obywateli związane z przetwarzaniem ich danych osobowych przez Europol. Jak dotąd w 2019 r. EIOD wszczął cztery „dochodzenia z własnej inicjatywy”. Dotyczą one kwestii, o których EIOD powziął informację w trakcie wykonywania innych czynności nadzorczych. Od maja 2017 r. EIOD przeprowadził trzy kontrole ogólne (jedną na rok), z których ostatnia miała miejsce w czerwcu 2019 r. Jest to podstawa działalności nadzorczej EIOD, obejmująca bardzo szczegółowe aspekty prawne i techniczne przetwarzania danych. Do udziału w tych czynnościach wezwano krajowe organy ochrony danych. Wreszcie pan WIEWIÓROWSKI odniósł się do ośmiu zaleceń EIOD opartych na ustaleniach kontroli celowej w sprawie stosowania Umowy dotyczącej programu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów (programu TFTP) przeprowadzonej w lutym 2019 r. Wszystkie zalecenia dotyczą procesu weryfikacji i środków bezpieczeństwa Europolu. Stwierdził, że Europol jedynie weryfikuje wnioski złożone przez Stany Zjednoczone do wyznaczonego dostawcy, ale nie ma dostępu do danych, które są w rzeczywistości przekazywane przez wyznaczonego dostawcę stronie amerykańskiej.

Profesor Francois PELLEGRINI, przewodniczący rady współpracy Europolu, poinformował o przeprowadzonych niedawno działaniach i perspektywach rady współpracy Europolu ustanowionej na podstawie art. 45 rozporządzenia w sprawie Europolu. Wyjaśnił, że w skład tej rady wchodzi EIOD oraz krajowe organy ochrony danych. W tym kontekście podkreślił znaczenie uczestnictwa krajowych organów

ochrony danych osobowych, zważywszy, że to właśnie państwa członkowskie przekazały znaczną większość danych osobowych przetwarzanych przez Europol. Rada współpracy Europolu utrzymuje pulę ekspertów krajowych, którzy uczestniczą we wszystkich wspólnych kontrolach Europolu organizowanych przez EIOD. Współpraca operacyjna okazuje się kluczowym elementem do zachowania odpowiedniego poziomu wiedzy wśród krajowych organów ochrony danych na temat funkcjonowania Europolu.

Profesor PELLEGRINI odniósł się do sprawozdania dotyczącego działalności rady współpracy Europolu w latach 2017–2018 oraz zaktualizowanego Programu prac na lata 2018–2020. Poinformował o dwóch opublikowanych niedawno opiniach dotyczących „Europejskiego Systemu Śledzenia” (*European Tracking Solution – ETS*) oraz „sieci FIU”. W obu opiniach poruszono kwestie ograniczeń prawnych i ryzyka związanych z przetwarzaniem danych osobowych w oparciu o istniejące ramy prawne. Profesor przyjął stanowisko, że istotne znaczenie w odniesieniu do innych plików operacyjnych i systemów informatycznych ma także kwestia odpowiedniego mandatu i nadzoru. Dotyczy to również wzajemnego połączenia europejskiego systemu informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS), systemu wjazdu/wyjazdu (EES) oraz systemu informacyjnego Europolu. Wskazał kolejne zagadnienie o coraz większym znaczeniu związane z ośmioma umowami operacyjnymi zawartymi w przeszłości dotyczącymi wymiany danych osobowych z Europolem (między innymi z Kanadą i Australią). Zgodnie z art. 25 ust. 4 rozporządzenia w sprawie Europolu Komisja Europejska musi dokonać przeglądu wszystkich ośmiu umów do 2021 r. Przeglądy te powinny być przeprowadzone przy najbliższej możliwej okazji w celu zapewnienia pełnej zgodności z nowymi ramami prawnymi ochrony danych osobowych. Osiem nowych umów między Europolem a państwami Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej (między innymi Turcją) będzie przedmiotem negocjacji zgodnie z odpowiednimi decyzjami Rady. Profesor PELLEGRINI wyjaśnił, że rada współpracy Europolu proponuje ustanowienie ogólnych ram dotyczących takich umów operacyjnych, które będą zapewniały przestrzeganie najwyższych norm w zakresie ochrony danych i będą uwzględniały działania następcze nadzoru i kontroli.

Po tych przemówieniach nastąpiła wymiana poglądów z członkami GWKP. Posłowie do PE oraz przedstawiciele niemieckiego Bundestagu wypowiedzieli się na temat opcji wprowadzenia nowego prawa dotyczącego zatrzymywania danych, sytuacji po brexicie bez porozumienia, kwestii związanych z siecią FIU.NET oraz roli Europolu w zakresie wniosków strony amerykańskiej o uzyskanie dostępu do danych wyznaczonego dostawcy.

Pan WIEWIÓROWSKI i profesor PELLEGRINI odpowiedzieli, że w Europolu nie wykryto żadnych problemów związanych z zatrzymywaniem danych. Zasadniczo większość problemów związanych z zatrzymywaniem danych jest powiązana z pewnymi istotnymi kwestiami, np. dotyczącymi tego, kto powinien mieć prawo dostępu do przechowywanych danych, do jakich celów i pod jakimi warunkami.

Obecnie omawiane są scenariusze dotyczące brexitu. Jednym z rozwiązań może być dostosowanie umów operacyjnych Europolu, do czego Rada i Komisja dążą w przypadku innych państw trzecich.

Europol powinien mieć więcej praw w odniesieniu do wyznaczonego dostawcy, aby być w stanie prowadzić skuteczne kontrole wniosków o dostęp składanych przez Stany Zjednoczone. Pan WIEWIÓROWSKI i profesor PELLEGRINI zgodnie stwierdzili, że zdecentralizowana sieć FIU.NET powinna opierać się na nowym, ulepszonym systemie technicznym. Europol mógłby działać jako „dostawca” w sposób podobny do tego, który jest stosowany w przypadku infrastruktury SIENA. Taki nowy system techniczny powinien być wspierany przez nowe ramy prawne, które umożliwią Europolowi dostęp do danych na określonych warunkach, do określonych celów i zgodnie ze wszystkimi wymogami dotyczącymi ochrony danych. Ponadto należy rozwiązać problem rozdrobionych, odbiegających od siebie krajowych podstaw prawnych dotyczących przetwarzania danych przez sieci FIU.

24 września

Przemówienie programowe Marii OHISALO, minister spraw wewnętrznych Finlandii

W swoim przemówieniu minister spraw wewnętrznych Maria OHISALO zwróciła uwagę na fakt, że Unia staje w obliczu szeregu różnych wyzwań o charakterze transgranicznym w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego, których pokonanie wymaga zintegrowanego i wielokierunkowego podejścia. Największymi zagrożeniami są kryzys klimatyczny, polaryzacja społeczna, zagrożenia hybrydowe i terroryzm – wymagają one kompleksowego podejścia do bezpieczeństwa.

Jak wyjaśniła, prezydencja fińska prowadzi debatę w sprawie przyszłych kierunków działań UE w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego. W tym względzie kładzie się nacisk na wzmocnienie współpracy operacyjnej między organami ścigania oraz istotną rolę agencji wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych takich jak Europol. Minister podkreśliła znaczenie rozwiązań technologicznych i systemów informatycznych oraz ich interoperacyjności. Należy zwiększyć możliwości zwalczania zagrożeń hybrydowych zarówno na szczeblu Unii Europejskiej, jak i poszczególnych państw członkowskich. W odniesieniu do terroryzmu minister zaznaczyła, że nadal stanowi on zagrożenie. Dodała, że należy zwalczać brutalny ekstremizm i oceniać skuteczność podejmowanych środków. Podkreśliła też potrzebę wprowadzenia jasnego prawodawstwa dotyczącego treści o charakterze terrorystycznym w internecie. Jeżeli chodzi o przemieszczanie się terrorystów, fińska prezydencja jest zdania, że należy zbadać możliwe skutki rozszerzenia zakresu gromadzonych danych PNR o żeglugę transgraniczną i transgraniczny ruch kolejowy.

Jednym z niezwykle istotnych wyzwań, z jakimi muszą się mierzyć organy ścigania, jest zwalczanie dezinformacji. Prezydencja podkreśla rolę Europolu w tym zakresie. Minister OHISALO podkreśliła konieczność szybkiego udostępnienia elektronicznego materiału dowodowego. Prezydencja Finlandii kładzie również nacisk na potrzebę przeanalizowania obowiązującego prawodawstwa i rozwoju zasobów z perspektywy sztucznej inteligencji, automatyzacji i sieci 5G.

W kwestii migracji minister podkreśliła, że niezbędne jest przyjęcie kompleksowego podejścia obejmującego zarówno wymiar wewnętrzny, jak i zewnętrzny tego problemu. Prezydencja zajmie się problemem migracji w odniesieniu do państw pochodzenia i państw tranzytu, chce także wzmocnić partnerstwo między UE a Afryką. Należy zwalczać migrację nieuregulowaną poprzez walkę z przemytnikami i handlarzami ludźmi. Prezydencja Finlandii zamierza także promować legalne ścieżki migracji, takie jak przesiedlenie, czyli przyjmowanie uchodźców z kontyngentu przesiedleńczego. Podkreśla konieczność przeprowadzenia reformy wspólnego europejskiego systemu azylowego, tak aby wszystkie państwa członkowskie ponosiły odpowiedzialność za skuteczne wdrożenie wspólnych zasad i aby zwiększyć skuteczność polityki powrotów UE. Jednocześnie UE musi skutecznie i w sposób skoordynowany zarządzać swoimi granicami zewnętrznymi.

Minister podkreśliła także znaczenie europejskich systemów informatycznych i interoperacyjności. Kluczowym czynnikiem zapewniającym dobrobyt, bezpieczeństwo i wolność jest w pełni funkcjonująca strefa Schengen, w której obowiązuje swobodny przepływ. Oprócz przedstawionej już przez Komisję propozycji poprawek do kodeksu granicznego Schengen prezydencja zwróciła uwagę na nowe inicjatywy mające na celu ochronę wolności działań państw członkowskich. Finlandia jest ponadto przygotowana na poszukiwanie nowych rozwiązań w celu zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych.

Jednym z kluczowych celów tej prezydencji jest promowanie funduszy UE na rzecz migracji, zarządzania granicami i bezpieczeństwa wewnętrznego.

Minister stwierdziła, że przy opracowywaniu rozwiązań zagrożeń i wyzwań w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego stojących przed Unią należy zachować dalekowzroczność – pomniejsze zmiany i krótkoterminowe plany nie wystarczą.

Do dyskusji dołączyli posłowie do Parlamentu Europejskiego oraz przedstawiciele parlamentów krajowych Polski, Cypru, Belgii, Finlandii i Słowenii. Poruszane przez nich tematy dotyczyły kwestii

cyberprzestępczości, treści o charakterze terrorystycznym w internecie, dezinformacji w internecie oraz nawoływania do nienawiści, kompetencji EPPO, budżetu agencji UE w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego, rozszerzenia zakresu danych PNR o inne środki transportu, prawa do prywatności, ochrony wolności słowa i w pełni funkcjonującej strefy Schengen.

W swoich odpowiedziach minister powtórzyła, że Finlandia zamierza opracować rozwiązania w kwestii kontroli na granicach wewnętrznych, być może z wykorzystaniem technologii. Kontrole na granicach wewnętrznych związane są z ochroną granic zewnętrznych, w przypadku których ważne i niezbędne jest wdrożenie odpowiedniego prawodawstwa, a także współpraca z państwami trzecimi.

Należy rozbudować możliwości w zakresie walki z cyberprzestępczością. Minister podkreśliła potrzebę skutecznego systemu elektronicznego materiału dowodowego.

Prezydencja skoncentruje się na praworządności, w tym wolności wypowiedzi, ale równie ważna jest dla niej odpowiedzialność – Rada przeprowadzi dalszą dyskusję na ten temat za pośrednictwem platform internetowych.

W kwestii rozszerzenia zakresu danych PNR minister podkreśliła konieczność opracowania rozwiązania na szczeblu europejskim w zakresie sposobu gromadzenia danych PNR zgodnie z przepisami o ochronie danych.

Priorytety Europolu w zakresie zarządzania informacją w 2019 r.

Luis DE EUSEBIO RAMOS, zastępca dyrektora wykonawczego Europolu odpowiedzialny za Dział Zdolności Operacyjnych, wygłosił prezentację na temat priorytetów Europolu w zakresie zarządzania informacją w 2019 r., po której nastąpiła wymiana poglądów z delegatami GWKP. Podkreślił on, że informacja stanowi obecnie najcenniejszy zasób, dlatego zarządzanie nią jest centralnym elementem walki z terroryzmem, zwalczania poważnej przestępczości międzynarodowej oraz przemytu migrantów. Dokonał przeglądu aplikacji sieci bezpiecznej wymiany informacji (SIENA), systemu informacyjnego Europolu, systemu analizy Europolu oraz platformy ekspertów Europolu. Wyjaśnił, że budżet Europolu nie wystarczy, aby dalej rozwijać możliwości informatyczne agencji w stopniu, w jakim jest to konieczne, i zgodnie z oczekiwaniami Parlamentu Europejskiego. W tym względzie odniósł się do priorytetów państw członkowskich w zakresie zarządzania informacją w 2020 r., takich jak Interoperacyjność UE – SIS, VIS, EES, ETIAS i zwiększone możliwości analityczne. Priorytety Europolu przyjęte w maju 2019 r. obejmują: usprawnienie wymiany informacji, wzmocnienie współpracy z państwami członkowskimi, opracowanie bardziej wydajnych narzędzi informatycznych np. do analizy, zautomatyzowaną wymianę informacji i zdolności komputerowe w zakresie kryminalistyki. Priorytetem jest także uczestnictwo w ważnych projektach UE takich jak mechanizm interoperacyjności. Na obecnym etapie Europol ma być połączony z VIS. Europol zamierza wnieść swój wkład w nową „generację na podstawie konwencji z Prüm” w odniesieniu do systemu identyfikacji biometrycznej. Na koniec wskazał na pewne rozbieżności w związku z wymaganiami i oczekiwaniami z jednej strony oraz omawianym obecnie budżetem z drugiej. Wyjaśnił, że wymagania w zakresie ICT na 2020 r. wynoszą obecnie około 48 mln euro, podczas gdy planowany budżet ma wynosić jedynie 23 mln euro.

Anssi KANGAS, nadinspektor Rady Policji Krajowej Finlandii, poinformował, że grupa robocza Rady UE DAPIX prowadzi rozmowy w zakresie nowych możliwości automatyzacji wymiany informacji. Przypomniał, że dostęp państw członkowskich do informacji przechowywanych przez Europol został określony w rozporządzeniu w sprawie Europolu. Do tego celu państwa członkowskie wykorzystują w szczególności system informacyjny Europolu. Nadinspektor powiedział, że nowy projekt UMF 3+ ma na celu automatyzację dostępu do danych Europolu i ich kwerendowanie bezpośrednio z systemów krajowych. Ta funkcja nosi nazwę QUEST (Kwerenda w systemach Europolu) i ma być uruchomiona pilotażowo w ramach projektu finansowanego przez UE (UMF3+). [Uniwersalny format wiadomości (*Universal Message*

Format – UMF) to zestaw koncepcji zmierzających do utworzenia standardowej formy wymiany informacji w celu wzajemnego połączenia rozproszonych systemów organów ścigania.] QUEST umożliwia funkcjonariuszom organów ścigania państw członkowskich pracujących na jednym komputerze automatyczny wgląd to baz danych Europolu podczas korzystania z ich własnych systemów krajowych, a być może również baz danych SIS II i Interpolu. Zaleca się również, aby oprócz scentralizowanych baz danych UE QUEST stanowił element interoperacyjności UE umożliwiający państwom członkowskim wyszukiwanie danych Europolu bezpośrednio za pomocą europejskiego portalu wyszukiwania.

Anssi KANGAS wyjaśnił, że w art. 20 ust. 2 rozporządzenia w sprawie Europolu zawarto wymóg, aby państwa członkowskie miały pośredni dostęp do informacji dostarczonych do celów analizy operacyjnej (system informacyjny Europolu) w oparciu o system trafieniowy (figuruje/nie figuruje). Kolejnym krokiem w projekcie jest wykorzystanie tego pośredniego dostępu w oparciu o system trafieniowy (figuruje/nie figuruje) w przypadku systemu analizy Europolu do 2020 r.

Po tych przemówieniach nastąpiła wymiana poglądów z delegatami GWKP. Głos zabrali delegaci z Parlamentu Europejskiego, Włoch i Cypru. Ich pytania dotyczyły współpracy między Europolem a Frontexem, kwestii Finlandii i jej sąsiadów oraz planowanego przy Europolu Centrum Wywiadowczego do spraw Podróży (*Travel Intelligence Centre*). Kolejna kwestia dotyczyła poziomu zdolności informatycznych i zarządzania informacją.

Delegaci DE EUSEBIO RAMOS i KANGAS wyjaśnili, że współpraca między Europolem a państwami członkowskimi zasadniczo działa bez zarzutu. Współpraca z niektórymi państwami członkowskimi jest bliższa niż z innymi, mniej zaangażowanymi. Zapowiedzieli oni wzmocnienie współpracy między Europolem a Frontexem w zakresie ochrony granic. Europol wniesie swój wkład w ochronę granic, przekazując agencji eu-LISA informacje do ETIAS. W porównaniu z normami międzynarodowymi zarządzanie informacją w Europolu stoi na wysokim poziomie, nie pozostaje w tyle.

Regulamin GWKP – część druga

Podczas drugiej części odbyła się debata na temat przedstawionych poprawek. Do dyskusji dołączyli posłowie do Parlamentu Europejskiego oraz przedstawiciele parlamentów Finlandii, Niderlandów, Niemiec, Szwecji, Cypru, Rumunii, Węgier, Francji, Irlandii i Portugalii.

Po wymianie zdań współprzewodniczący poinformowali delegatów o sytuacji związanej z przedstawionymi poprawkami i stwierdzili, że nie udało się osiągnąć konsensusu w kwestii żadnej z proponowanych poprawek, ponieważ co najmniej jedna delegacja wyraziła swój sprzeciw wobec wszystkich poprawek.

Współprzewodniczący przypomnieli delegatom, że dzisiejsze debaty zakończyły procedurę przeglądu. W związku z tym przekażą Konferencji Przewodniczących Parlamentów UE wyniki przeglądu. Oznajmili także, że w oparciu o te informacje współprzewodniczący rozważą, czy należy podjąć dalsze kroki w celu osiągnięcia konsensusu w kwestiach poruszonych przez delegacje.

Wyznaczenie przedstawiciela GWKP na spotkania zarządu Europolu

Ponieważ nie osiągnięto porozumienia w sprawie zmiany Regulaminu w zakresie wyznaczenia przedstawiciela, a także nie osiągnięto porozumienia w sprawie samego wyznaczenia, na spotkaniach zarządu Europolu GWKP będzie nadal reprezentowana przez współprzewodniczących.

Uwagi końcowe współprzewodniczących GWKP

Współprzewodniczący poinformowali, że kolejne spotkanie GWKP odbędzie się w Zagrzebiu w Chorwacji w dniach 22–23 marca 2020 r. Zostanie ono zorganizowane wspólnie przez Parlament Europejski i parlament Chorwacji.